

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 7 Şubat 2024
Sayı : 463

10/963

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Kahramanmaraş merkezli meydana gelen 6 Şubat 2023 tarihli depremlerde ihmal ve sorumlulukların tespit edilmesi, deprem yaralarının sarılmamasının hesabının sorulması, toplanan deprem paralarının nereye harcadığının ortaya çıkarılması, depremzedelerin yaşadığı sorunların tespit edilerek, mağduriyetlerin giderilmesine dönük çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca sunulan gerekçe çerçevesinde bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 07.02.2024

Seyit Torun
Ordu Mu.

A. Tuncay ÖZKAN
İzmir Mu.

Av. Mahmut TANAL
Şanlıurfa Milletvekili

Serkan SARI
Balıkesir Mu.

Sesgin Temirdelen
Diy. Mu.

Ayhan BARUT
Ağrı Mu.

Gamze Tasci
ANKARA MU.

Göztepe AKKUS İLGEZİ

Cevdet AKAY
Koruhük. Mu.
Fatsa Mu.

Ali Özleng
Kahramanmaraş

Talat DİNGER

Orhan BARBAR
Bursa Mu.

Veli AKBABA
Malatya Mu.

Tahsin BECAN
YALOVA

Aysu BANOĞLU
Bartın Milletvekili

K. Adak
Kayseri Adak

Yunus Emre
İstanbul Mu.

GEREKÇE:

Türkiye, 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli, 11 ili etkileyen 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki depremlerle sarsıldı. Kahramanmaraş'ın yanı sıra Hatay, Osmaniye, Adıyaman, Diyarbakır, Şanlıurfa, Gaziantep, Kilis, Adana, Malatya ve Elazığ'ı vuran depremde, resmi rakamlara göre, 53 bin 537 kişi hayatını kaybetti, 107 bin 213 kişi yaralandı.

Depremi hemen ardından kriz masası kurulamadı. Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin erken müdahalesi, arama-kurtarma çalışmalarına dahil olması engellendi. İlk 2 gün, deprem bölgesine ulaşamadı. Enkaz altında kurtarılmayı bekleyen vatandaşlarımız, "yardım edin" çığlıkları atarak can verdi.

En kritik saatlerde GSM operatörleri çalışamaz duruma geldi. Yardım feryatlarının yükseldiği süreçte, verilen talimatla Twitter'a erişim kısıtlandı.

AFAD, bölgede koordinasyonu sağlamazken, vatandaşların gönüllülük esasına dayalı desteğine izin verilmedi. Deprem bölgesine gönderilen yardımlar, koordinasyonsuzluk nedeniyle depremzedelere ulaştırılamadı.

Deprem felaketinin üzerinden haftalar geçmesine rağmen halkın çadır ihtiyacı karşılanmadı. Depremde sınıfta kalan kurumların başında gelen Kızılay'ın, depremzedelerin yardımına koşan AHBAP Derneği'ne çadır sattığı gün yüzüne çıktı.

Deprem bölgelerinde görevli bürokratların, yıkımın boyutunu küçümser şekilde hareket etmesi nedeniyle kamuoyu yanıltıldı. Dönemin Adıyaman Valisi Mahmut Çuhadar'ın, Adıyaman'da büyük bir yıkımın yaşanmadığı yönündeki değerlendirmesi ve kendisine "Adıyaman sahipsiz", "Yardımlar nerede?" şeklinde tepki gösteren mağdur vatandaşlara gülümsemesi, hala hafızalardaki tazeliğini korumaktadır.

Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat Depremlerinin üzerinden bir yıl geçti, ancak halen yaralan sarılmadı. Halihazırda çadır ve konteynırlarda kalan depremzedelerin barınma ve diğer sorunları giderilmedi. AKP iktidarının "konut" sözü havada kaldı.

Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, depremden 2 ay sonra "319 bini 1 yıl içinde olmak üzere 650 bin yeni konutu teslim edecekleri" vaadinde bulundu. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Mehmet Özhaseki ise yapılacak deprem konutu sayısını 850 olarak duyurdu. Fakat geçtiğimiz hafta sonu Hatay'da açıklama yapan Cumhurbaşkanı Erdoğan, bölge genelinde yapımı süren 40 bin konutu, inşaatı tamamlandıkça peyderpey teslim edeceklerini açıkladı. Konut sayısının söz verilenin bir hayli altında kalması, yerel seçim odaklı olarak depremin vurduğu illerde göstermelik anahtar teslim törenleri düzenlenmesi, Saray iktidarının samimiyetsizliğini, sırf birkaç oy devşirme amaçlı hareket ettiğini gözler önüne sermektedir.

9 saat arayla meydana gelen 6 Şubat Depremlerinde, yaklaşık 2.3 milyon bina hasar aldı. Çifte depremin üzerinden bir yıl geçmesine rağmen hasarlı binalar hala risk teşkil etmektedir. Hasar tespit çalışmaları sağlıklı şekilde yürütülmezken, tehlike arz eden hasarlı binalar da hala yıkılmamaktadır.

Örneğin Şanlıurfa Valisi Hasan Şıldak, kentte orta hasarlı binaların tamamının, ağır hasarlılar gibi işlem göreceğini söylerken, Şanlıurfa'daki hasarlı binalar tehdit oluşturmaya, can almaya devam etmektedir.

1 Şubat 2024 tarihinde Şanlıurfa'nın Bozova ilçesinde, Kahramanmaraş depremlerinden dolayı 'orta hasarlı' olan 2 katlı binanın çökmesi sonucu, enkaz altında kalan 2 kişi hayatını kaybetti. 8 kişi ise yaralandı. Şanlıurfa'da hasarlı binaların yıkım işleminin düzenli şekilde yürütülmemesi tepki çekmektedir.

Diğer yandan "Deprem nedeniyle konulan ek bütçe, toplanan ek vergiler nereye harcandı?" sorusu cevap aramaktadır. Depremde yaraların sarılması gerekçesiyle tepeden tırnağa bütün vergiler arttırıldı. Ek motorlu taşıtlar vergisi alındı. Katma değer vergisi oranları, yükseltildi. Ek bütçe alındı. Ancak deprem konutları yapılmadı, depremzedelerin ihtiyaçları giderilmedi.

Toplanan deprem paralarının nereye harcandığının ortaya çıkarılması, TBMM'nin görevi olmalıdır.

Yine deprem için verilen bağış sözleri, havada kaldı. Televizyon canlı yayınları aracılığıyla Türkiye Tek Yürek yardım kampanyası başlatılmıştı.

Kampanya hakkında yapılan canlı yayınlar sonrası taahhüt edilen bağış miktarı, 115 milyar 146 milyon 528 bin lira olarak duyurulmuştu. "Türkiye Tek Yürek" kampanyasında vaat edilen 115 milyar TL'nin 30 milyar TL'sinin, AFAD hesaplarına yatırılmadığı bilgisi kamuoyuna yansımıştır. AFAD hesaplarına yatırıldığı belirtilen 85 milyar lira bağışın, 76,6 milyar lirasının kamu bankaları yani devlet tarafından vaat edildiği gerçeği ortadayken, söz verilen bağışı yapmayanlarla ilgili herhangi bir bilgi kamuoyuna yansımamaktadır.

Televizyon ekranlarına çıkarak "bağış" adı altında kendi kişisel reklamlarını yapan iş insanlarının, şahısların, firmaların, yardım sözlerini tutmaması, görmezden gelinmemelidir. Kimlerin bağış sözlerini tutmadığının, belirtilen para miktarını AFAD hesaplarına aktarmayanların kimler olduğunun ifşa edilmesi, hesap sorulması gerekmektedir.

Öte taraftan iktidarın 11 ilde yıkıma yol açan deprem felaketinde hayatını kaybedenlerle ilgili gerçek sayısı gizlediği, sık sık tartışma konusu olmaktadır. Resmi kayıtlarda, 6 Şubat Depremlerinde 53 bin 537 kişinin hayatını kaybettiği belirtilmektedir.

Ancak dönemin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı, AKP'nin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan Adayı Murat Kurum, katıldığı bir televizyon programında, Kahramanmaraş merkezli deprem felaketine ilişkin konuşurken, "130 bin canımız gitmiş" ifadesini kullandı. Kurum'un bu sözleri, 6 Şubat Depremlerinde ölenlerin sayısının 130 bin olduğu şeklinde değerlendirildi. Her ne kadar Murat Kurum, Maraş depremlerini kastetmediğini sonradan açıklasa da 6 Şubat 2023 tarihinde depremdeki gerçek kaybın şüpheye yer bırakmayacak şekilde açıklanması gerekmektedir.

Ülkeyi 22 yıldır yöneten AKP iktidarı, deprem için “kader” diyerek sorumluluktan kaçamaz. Şöyle ki: İdarenin hukuki sorumluluğu, hukuk devleti ilkesinin gereklerinden biridir. Nitekim, pozitif hukukta idarenin sorumluluğuna ilişkin açık bir düzenleme olmasa dahi idarenin “sosyal hukuk devleti ilkesi” gereğince sorumlu tutulacağı kabul edilmektedir. İdarenin sorumluluğunun Anayasal dayanağı Anayasa’nın 40, 125 ve 129. maddelerinde yer almaktadır. İdarenin, kendi eylem ve işlerimden dolayı sorumlu olduğu, Anayasamızda açıkça belirtilmiştir. İdare, depremden etkilenecek binaların tespitini yaparak boşaltılmasını, binaların inşasında depreme dayanıklı inşa edilmesini, hasarlı ve dayanıksız binaların yıkılmasını sağlamalıdır. Ayrıca mevcut fay hatları üzerine bina inşa edilmesine engel olmalıdır. Vatandaşları bilgilendirmek için eğitimler düzenlemelidir. Bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde idarenin hizmet kusuru gündeme gelir. Bu durumda, depremde oluşan zararlardan idarenin sorumluluğu ortaya çıkar ve idare, hizmet kusurunun sebep olduğu zararları gidermekle yükümlü hale gelir.

6 Şubat 2023 tarihli deprem felaketinde ihmal ve sorumlulukların tespit edilmesi, üzerinden 1 yıl geçmesine rağmen yaraların sarılmaması, yıkılan binalarla ilgili yargı sürecinin sağlıklı şekilde yürütülmemesi, deprem paralarının amacına uygun harcanmaması gibi konularda TBMM üzerine düşeni yapmalıdır.

463 Sayılı Meclis Arzıforma dergisi

[illegible]